

WSPIERANIE STUDENTA W DRODZE DO WEJŚCIA NA RYNEK PRACY – ZASTOSOWANIE TUTORINGU AKADEMICKIEGO W MURACH UCZELNI WYŻSZEJ

Dagmara Kolasa

ORCID: 0000-0001-6379-7991

Uniwersytet Jagielloński

Słowa kluczowe: tutoring akademicki, wspieranie rozwoju, edukacja spersonalizowana, kompetencje zawodowe

Streszczenie. Tutoring akademicki jest metodą edukacji zindywidualizowanej, która opiera się na spotkaniu tutora ze studentem (*tutee*) i która ma przyczynić się do zapewnienia studentowi jak najpełniejszego rozwoju w zakresie wiedzy, umiejętności i postaw. Metoda ta pozwala również na rozwinięcie potencjału drzemiącego w studencie, rozwinięcie odpowiednich kompetencji (indywidualnych, społecznych itp.), które mogą ułatwić mu wejście na rynek pracy po zakończeniu studiów.

THE SUPPORTING OF STUDENTS ON THE PATH OF ENTERING THE JOB MARKET – APPLICATION OF ACADEMIC TUTORING AT THE UNIVERSITY

Keywords: academic tutoring, supporting the development, personalized education, work skills

Summary. Academic tutoring is a method of personalized education, which is based on meeting a tutor and a student (*tutee*). This method may contribute to providing students as complete development as possible in the field of their knowledge, skills and attitudes. This form of work with students allows to develop a potential that is inside them, to develop appropriate competence (individual, social etc.), which may make their entering the job market after graduation easier.

Wprowadzenie

Młody człowiek zakończywszy swoją edukację na uczelni wyższej ma przed sobą wiele dróg. Może zdecydować o tym, jaką profesję wykonywać (zblizoną zakresowo i tematycznie bardziej lub mniej do tego, czym zajmował się przez lata studiowania). Może również podjąć decyzję o dalszym kształceniu. Jakiej drogi by nie obrał – będzie do tego potrzebował pewnych kompetencji, a więc konieczne jest, aby posiadał odpowiednią wiedzę, umiejętności i postawy wobec danych zagadnień. Powszechnie znaną jest teza głosząca, że to właśnie studia mają młodego człowieka „wyposażyć” w takie kompetencje, które będą mu niezbędne do wykonywania konkretnego zawodu. Ma on z sukcesem wejść na rynek pracy i rozwijać się w wybranej przez siebie dziedzinie. Czy istnieją takie metody oraz formy pracy ze studentem, które mogą mu umożliwić nabycie nowych oraz rozwinięcie kompetencji już posiadanych, tak aby mógł zostać absolwentem mającym szansę na lepszy start na rynku pracy? Jedną z takich metod pracy ze studentem wydaje się tutoring akademicki.

Tutoring akademicki jako forma edukacji spersonalizowanej

Piotr Czekierda definiuje tutoring akademicki w następujący sposób – jest to według niego „[...] metoda indywidualnej opieki nad podopiecznym, oparta na relacji mistrz–uczeń, która dzięki integralnemu spojrzeniu na rozwój człowieka stara się o pełny rozwój jego potencjału”¹. Inną definicją oddającą to, czym jest tutoring, jest definicja zawarta w opracowaniu pt. *Tutoring w szkole. Między teorią a praktyką zmiany edukacyjnej*. Autorzy tej publikacji definiują to pojęcie w następujący sposób: „Tutoring jest jedną z metod edukacji zindywidualizowanej, która opiera się na bezpośrednim spotkaniu tutora z uczniem bądź studentem. Tutor to osoba posiadająca wiedzę, doświadczenie i odpowiednią formację oraz potrafiąca pracować w relacji jeden na jeden. Tutoring jest najczęściej długofalowym (obejmującym co najmniej semestr) procesem współpracy, nakierowanym na integralny – obejmujący wiedzę, umiejętności i postawy – rozwój podopiecznego (ang. *tutee*)”². Analizując obie przytoczone powyżej definicje można wysnuć następujący wniosek: tutoring jest niewątpli-

¹ P. Czekierda, *Czym jest tutoring?*, [w:] P. Czekierda, B. Fingas, M. Szala (red.), *Tutoring. Teoria, praktyka, studia przypadków*, Wolters Kluwer, Warszawa 2015, s. 20.

² M. Budzyński, P. Czekierda, J. Traczyński, Z. Zalewski, A. Zembrzuska (red.), *Tutoring w szkole. Między teorią a praktyką zmiany edukacyjnej*, Towarzystwo Edukacji Otwartej, Warszawa 2010, s. 5.

wie takim sposobem pracy z drugim człowiekiem, który pomaga mu wzrastać, rozwijać siebie i drzemiący w nim potencjał. W drugiej z przytoczonych przeze mnie definicji autorzy wyraźnie wskazują na wiedzę, umiejętności i postawy, a więc kompetencje, których rozkwit ma zapewnić uczestniczenie studenta w tutorialach (spotkaniach z tutorem).

Cele i przebieg procesu tutoringu

Na samym początku rozważań dotyczących tego, w jaki sposób metoda ta ma pomóc studentowi w osiągnięciu sukcesu na rynku pracy, warto przyjrzeć się jej celom oraz przebiegowi całego procesu, jakim jest tutoring akademicki. Jolanta Hinc³ zwraca uwagę przede wszystkim na spersonalizowaną pracę tutora (nauczyciela akademickiego) ze studentem, polegającą na nawiązaniu dialogu i poznaniu przy tym potencjału drzemiącego w podopiecznym. Kolejnym ważnym celem jest, według niej, wspieranie *tutee* (studenta) w podejmowanych przez niego procesach, którymi są samokształcenie i samorozwój. Marco Ferreira⁴ przywołuje natomiast pięć celów, które ma za zadanie spełniać tutoring akademicki. Pierwszym z nich jest umożliwienie studentowi integracji w nowym kontekście, w którym się znalazł (czyli w kontekście uniwersyteckim). Kolejny cel to zachęcanie młodego człowieka do podejmowania aktywności w różnych sferach uczelnianego życia (a więc zachęcanie do szeroko pojętego rozwoju, nie tylko poprzez uczęszczanie na zajęcia obowiązkowe, ale także przez udział w zajęciach dodatkowych, członkostwo w kołach naukowych, samodzielną lekturę itp.). Trzecim celem jest zachęcanie podopiecznego do podejmowania refleksji nad własnym rozwojem, nie tylko osobistym, ale również akademickim. M. Ferreira akcentuje również to, że celem stosowania tej metody jest ukazywanie potrzeby jej stosowania jako narzędzia, które ma służyć zdobywaniu wiedzy i snuciu refleksji podczas studiowania oraz zdobywania wykształcenia. Piątym i ostatnim celem, jakim jest zastosowanie tutoringu akademickiego w murach uczelni, jest informowanie studenta o sprawach zarówno zawodowych, jak i akademickich. Można to zinterpretować jako zachęcanie go do pełniejszego uczestnictwa w życiu uczelni oraz koncentrowanie się na perspektywie zawodowej,

³ J. Hinc, *Tutoring akademicki jako metoda kształcenia kompetencji translatorskiej – opis projektu*, „Lingwistyka Stosowana” 16, 2016, nr 1, s. 25.

⁴ M. Ferreira, *Nowe wyzwania dla profesorów i studentów w szkolnictwie wyższym. Koncepcje i praktyki nauczania poprzez tutoring*, [w:] M. Taraszkiewicz (red.), *Tutoring akademicki. Przegląd zagadnień*, WSP TWP, Warszawa 2012, s. 195–196.

która otworzy się przed nim po zdobyciu dyplomu. Powyższe punkty mocno akcentują potrzebę zastosowania metody tutoringingu akademickiego, której celem, najogólniej rzecz ujmując, może być po prostu zachęcenie studenta do wszechstronnego rozwoju z równoczesnym myśleniem o swojej drodze zawodowej już po zdobyciu wykształcenia. Podsumowując część dotyczącą celów stosowania metody tutoringingu w pracy nauczyciela akademickiego ze studentem przywołam cel, który Małgorzata Taraszkiewicz⁵ określiła jako szczególny. Autorka uważa, że ową metodę należy stosować przede wszystkim do wyszukiwania wśród młodych ludzi talentów naukowych, wyodrębnienia spośród „masy” tych studentów, którzy są wyjątkowo uzdolnieni, a także tych zainteresowanych karierą akademicką. Można zauważyć, że według M. Taraszkiewicz najważniejszą kwestią tutoringingu jest skupianie się na przyszłości zawodowej podopiecznych.

Tutoring zazwyczaj obejmuje on osiem spotkań tutorai podopiecznego, które powinny odbywać się co najmniej raz w miesiącu. Spoglądając na proces tutoringingu w sposób jak najbardziej ogólny, można wyodrębnić jego cztery etapy⁶. Pierwszym z nich jest zbudowanie relacji tutorskiej (czyli relacji pomiędzy nauczycielem akademickim a studentem) oraz zawarcie kontraktu – określenie zasad, metod i form współpracy. Drugim etapem jest określenie celu współpracy, a więc ustalenie, nad czym oba podmioty będą pracować, jakie rezultaty chcą osiągnąć i jak efektywność owej współpracy będzie sprawdzana. Kolejnym etapem jest realizacja ustalonego wcześniej celu, czyli regularna praca tutora i podopiecznego podczas tutoriali, ale również samodzielna praca studenta pomiędzy spotkaniami. Ostatnim etapem jest ewaluacja całego procesu – refleksja nad nim usnuta zarówno przez studenta, jak i nauczyciela akademickiego. Przyglądając się procesowi tutoringingu warto zwrócić uwagę na kilka charakterystycznych cech pracy tutora z *tutee*, a które w swoim opracowaniu przywołuje Beata Karpińska-Musiał⁷. Autorka zwraca uwagę na systematyczność pracy obu osób zaangażowanych w ten proces oraz celowość ich działań – na samym początku określają wspólne zamierzenia, które następnie realizują. Charakterystyczne dla metody, jaką jest tutoring akademicki są narzędzia, którymi posługuje się tutor w pracy z podopiecznym. Jest to przede wszystkim esej tutorski, praca z tekstem, narzędzia wykorzystywane w *coachingu*, dialog, parafraza. B. Karpińska-Musiał podkreśla również elitarność tej metody, która wynika z trzech

⁵ M. Taraszkiewicz (red.), *Tutoring akademicki...*, s. 7.

⁶ P. Czekierda, *Czym jest tutoring*, [w:] P. Czekierda, B. Fingas, M. Szala (red.), *Tutoring. Teoria...*, s. 24.

⁷ B. Karpińska-Musiał, *Edukacja spersonalizowana w uniwersytecie*, Libron, Kraków 2016, s. 69.

założeń. Po pierwsze – tutoring opiera się na dialogu, który zbudowany jest na wolności. Po drugie – pozwala na spersonalizowany kontakt dydaktyka i studenta, co współcześnie, w dobie edukacji masowej, jest czymś niewątpliwie wyjątkowym. Ostatnie z założeń dotyczy zmian dokonujących się w studencie pod wpływem uczestniczenia w owym procesie: dzięki refleksyjnemu pisaniu (eseje tutorskie) rozwija on w sobie myślenie krytyczne, które uważane jest za niezwykle ważną kompetencję⁸. Proces tutoringu opierający się na wyżej wymienionych założeniach niewątpliwie jawi się jako elitarna alternatywa dla kształcenia masowego.

Tutor w roli autorytetu

Jako że tutoring akademicki opiera się na relacji mistrz–uczeń (relacji tutora i *tutee*), nie można przejść obojętnie wobec osoby tego pierwszego. Nawiazując relację z osobą, która ma się stać mistrzem, student poznaje ją i może stać się ona dla niego autorytetem, wzorem do naśladowania. Może to być osoba, którą student chciałby się kiedyś stać (a przynajmniej posiadać pewne cechy osobowości/kompetencje, którymi dany autorytet się charakteryzuje). Ze względu na to, że artykuł ten traktuje o wspieraniu studenta we wchodzeniu na rynek pracy, i o tym, jak może w tym pomóc tutoring akademicki, niezbędne wydaje się ukazanie sylwetki osoby, która ma czuwać nad studentem i pomagać mu w lepszym poznaniu samego siebie. Z racji tego, że mowa tutaj o spersonalizowanym kontakcie, edukacji zindywidualizowanej, nie do przecoczenia jest poziom kompetencji interpersonalnych tutora. Na umiejętności szczególnie cenne w jego pracy wskazuje Agnieszka Rowicka⁹. Najważniejszymi z nich są: umiejętność zbudowania relacji ze swoim podopiecznym, dostosowanie tutoriali do jego możliwości, tworzenie przestrzeni, w której pomiędzy tymi dwoma podmiotami może zaistnieć dialog. Niezwykle ważne jest rozpoznanie potencjału studenta, przyjrzenie się i „wychwycenie” jego mocnych i słabych stron. Tutor to osoba, która ma za zadanie uważnie słuchać (posługiwać się parafrazami, dokonywać podsumowań, dawać znać o swoim zainteresowaniu rozmową poprzez postawę ciała – potakiwanie głową, dostosowanie ekspresji swoich emocji do nastroju, w jakim jest w danej chwili druga osoba), stawiać właściwe pytania

⁸ Ibidem, s. 76.

⁹ A. Rowicka, *Umiejętności interpersonalne i techniki pracy tutora*, [w:] J. Bałachowicz, A. Rowicka (red.), *Nowoczesny wychowawca – tutor, mentor, coach*, WSP im. J. Korczaka w Warszawie, Warszawa 2013, s. 44–54.

(najbardziej efektywne są pytania otwarte, ponieważ dają pytanemu możliwość wypowiedzenia się na dany temat w sposób swobodny), udzielać podopiecznemu informacji zwrotnej oraz motywować do stałego samorozwoju. To po jego stronie stoi zbudowanie podczas tutorialu odpowiedniej atmosfery, aby dialog pomiędzy nim a *tutee* mógł zaistnieć. Ważnym zadaniem tutora jest również motywowanie studenta do rozwoju, pobudzanie go do refleksji, udzielanie mu potrzebnego wsparcia, koncentracja na potencjale swojego podopiecznego, a nie na jego brakach i wadach. Cechami pożądanymi u tutora, na które wskazuje Marcin Szala¹⁰ jest „wielkość duszy”, która ma objawiać się w skupianiu na tym, co istotne, w trosce o drugiego człowieka, dążeniu do prawdy, dobra i piękna. To również uważność, która pozwala tutorowi na przeniesienie uwagi z siebie samego na studenta, na dostrzeżenie tego, czego on tak naprawdę potrzebuje. Mistrza powinna cechować również eksperckość – winien posiadać wiedzę i doświadczenie w dziedzinie, którą się zajmuje, aby móc podzielić się tym ze swoim podopiecznym. Przyglądając się przytoczonym powyżej cechom i umiejętnościom tutora, nietrudno zauważyć wśród nich te, które mogą stać się potrzebne studentowi w trakcie eksplorowania rynku pracy oraz staraniu się o wymarzoną posadę. Przede wszystkim nawiązanie kontaktu z drugim człowiekiem poprzez uważne słuchanie, zadawanie pytań może być w procesie starania się o pracę owocne, a także eksperckość – czyli wykazanie się taką wiedzą oraz umiejętnościami w zgłębianej przez siebie dziedzinie, których nie będzie posiadał żaden inny kandydat na dane stanowisko.

Korzyści płynące z zastosowania tutoringu akademickiego w murach uczelni wyższej

Aby jeszcze pełniej przyjrzeć się temu, w jaki sposób tutoring akademicki może przyczynić się do wsparcia studenta w drodze do wejścia na rynek pracy, warto odnieść się do korzyści, które płyną z wykorzystania tej metody w murach uczelni wyższej, a które przywoływane są przez autorów poruszających tę problematykę. B. Karpińska-Musiał¹¹ uważa, że tutoring nie jest metodą, którą można zastosować w pracy z każdym studentem, jednak niewątpliwie daje ona trzy naj-

¹⁰ M. Szala, *Praca tutorska i proces stawiania się tutorem*, [w:] P. Czekierda, B. Fingas, M. Szala (red.), *Tutoring. Teoria...*, s. 73–74.

¹¹ B. Karpińska-Musiał, *Czy tutoring akademicki jest skazany na elitarność? Szanse i rozczarowania w kontekście kształcenia systemowego w polskiej akademii*, [w:] B. Karpińska-Musiał (red.), *W trosce o jakość w ilości*, Libron, Kraków 2016, s. 223–224.

ważniejsze korzyści. Po pierwsze, jest to metoda prodemokratyczna, ponieważ opiera się na wolności. Po drugie, dzięki narzędziom, które tutor wykorzystuje w pracy ze swoim podopiecznym (esej tutorski), umożliwia studentowi odwoływanie się do refleksyjnego myślenia, które wpiera proces powstawania kompetencji poznawczych i akademickich. Ostatnią korzyścią przywołaną przez autorkę jest fakt, że tutoring akademicki skupia się na kształceniu do doskonałości, jest pewną alternatywą dla masowości panującej w uniwersytecie. Zastosowanie tej metody w pracy ze studentami pozwala wydobyć spośród nich osoby, które posiadają prawdziwy talent w danej dziedzinie i odkryć drzemiący w nich potencjał. Dzięki niej nauczyciel akademicki ma szansę tak pokierować rozwojem swojego podopiecznego, aby ten mógł rozwinąć swoje mocne strony i popracować nad tym, co wymaga jeszcze korekty, aby być przygotowanym na wyzwania stojące przed nim po zdobyciu dyplomu.

Na szanse, jakie tutoring akademicki daje zarówno studentowi, jak i uczelni wyższej, która decyduje się na jego wdrożenie, wskazuje Piotr Czekierda¹². Najważniejszą korzyścią według autora jest podmiotowe traktowanie studentów. Dzięki takiemu podejściu tutor ma możliwość dokładnego przyjrzenia się pracy każdego ze swoich podopiecznych oraz poznania jego mocnych i słabych stron, wykrycia talentów i potencjału, który w kształceniu masowym mógłby zostać niedostrzeżony i z czasem przez studenta utracony właśnie w wyniku „podążania za tłumem”. Druga korzyść dotyczy samej uczelni wyższej – tutoring akademicki może przyczynić się do kształtowania elit. Dzięki temu, że tutor poświęci czas tylko jednemu ze swoich podopiecznych na raz, umożliwi mu bycie z osobą doświadczoną, posiadającą wiedzę i umiejętności w interesującej go dziedzinie i nawiązanie ze sobą relacji mistrz–uczeń. Z takim doświadczeniem studentowi będzie w przyszłości łatwiej zauważać potrzeby innych (zgodnie z myśleniem „na moje potrzeby też kiedyś zwrócono uwagę”), podejmować współpracę w zespole (np. z innymi pracownikami), wykorzystywać w pracy swoje mocne strony (ponieważ ma ich świadomość) oraz przestrzegać zawartych umów (w procesie tutoringu określa się cel oraz sposób, w jaki ma on być osiągnięty). Kolejną szansą, którą owa metoda daje studentowi, jest wprowadzenie w kulturę. Student ma szansę na dzielenie się swoją pasją, może prowadzić ze swoim mistrzem rozmowy dotyczące swoich zainteresowań. Ostatnią korzyścią, na którą autor

¹² P. Czekierda, *Tutoring jako szansa na odnowę misji polskiego uniwersytetu*, [w:] B. Kaczarowska (red.), *Tutoring. W poszukiwaniu metody kształcenia liderów*, Stowarzyszenie Szkoła Liderów, Warszawa 2007, s. 95–96.

zwraca uwagę, jest ta dotycząca pracowników naukowych. Dzięki tutorialom nauczyciele akademicki stale się rozwijają. Wymagane jest od nich przygotowanie na każde spotkanie z podopiecznym i koncentracja na nim, poświęcenie mu swojej uwagi. Tutoring może się również przysłużyć do wzmacniania wspólnoty akademickiej poprzez wymianę doświadczeń związanych ze stosowaniem tej metody pomiędzy nauczycielami będącymi tutorami. Na to, że tutoring akademicki jest metodą, która może odnieść pomyślny skutek w kształceniu studentów, i która może mieć swoje pozytywne konsekwencje, jeżeli mowa o ich wchodzeniu na rynek pracy, wskazuje Damian Godlewski¹³. Zwraca on uwagę na to, że tutoring umożliwia wzięcie przez studenta odpowiedzialności za własny rozwój oraz za to, czy podąży za swoim potencjałem, czy nie (i co za tym idzie – jak w obu tych przypadkach może wyglądać jego kariera zawodowa). Dzięki narzędziom stosowanym podczas tutoriali, a szczególnie za sprawą eseju tutorskiego, młody człowiek uczy się, jak wyrażać własne zdanie i jak go bronić w konfrontacji z drugim człowiekiem oraz uczy się, jak być bardziej przedsiębiorczym i przyczynia się do podniesienia poziomu pewności siebie. Poprzez uczestniczenie w formie edukacji spersonalizowanej, jaką jest tutoring akademicki, student ma możliwość stworzenia swojej własnej ścieżki zawodowej pod okiem osoby, która posiada wiedzę, umiejętności i doświadczenie w dziedzinie, która go interesuje. Student biorący udział w procesie tutoringu rozwija swoje kompetencje społeczne, takie jak praca w zespole, a także uczy się bycia konsekwentnym w realizacji określonych wcześniej celów, rozwija swoją samoświadomość i samodyscyplinę¹⁴. Przyglądając się wyżej wymienionym korzyściom można pokusić się o stwierdzenie, że tutoring akademicki jest metodą pracy ze studentem, która pozwala mu na zdobycie kompetencji potrzebnych do wejścia na drogę poszukiwania pracy. Dzięki uczestnictwu w tutorialach młody człowiek ma możliwość poszerzenia swojej wiedzy w danej dziedzinie, jednak najważniejsze jest to, że może on podczas nich kształtować w sobie takie cechy, które pomogą mu osiągnąć sukces na rynku pracy (kompetencje społeczne, samoświadomość, przedsiębiorczość, odpowiedzialność itp.).

¹³ D. Godlewski, *Tutoring nie jest tani. Dlaczego się opłaca i jak go finansować?*, [w:] P. Czekierda, B. Fingas, M. Szala (red.), *Tutoring. Teoria...*, s. 94.

¹⁴ Ibidem, s. 96–97.

Kompetencje rozwijane w procesie tutoringu akademickiego

Gdy już zostały przybliżone kompetencje, których zdobycie umożliwia udział w procesie tutoringu akademickiego, warto przyjrzeć się ich rodzajom pojawiającym się w literaturze i jeszcze dokładniej spróbować odnaleźć spośród nich te, które mogą być rozwinięte dzięki opisywanej w tym artykule metody pracy ze studentem. Elżbieta Kolasieńska¹⁵ wyróżnia w swojej pracy następujące ich rodzaje: kompetencje indywidualne, instytucjonalne, zawodowe, kierownicze, społeczne, kulturowe, kognitywne oraz emocjonalne. Na szczególną uwagę spośród nich zasługują kompetencje z grupy indywidualnych, kierowniczych i społecznych. Kompetencje indywidualne to wiedza, umiejętności i postawy, które umożliwiają jednostce osiągnięcie celów zarówno osobistych, jak i zawodowych. To właśnie przez tutoring akademicki młody człowiek ma możliwość uświadomienia sobie, jaką wiedzę posiada, jakie ma zdolności, w czym jest dobry, a co nie jest jego mocną stroną. Ma świadomość tego, w co jest „wyposażony” i z czym może się pojawić na rynku pracy. Drugi rodzaj kompetencji, czyli kompetencje kierownicze, również są rozwijane podczas uczestniczeniu w procesie tutoringu, ponieważ student przez podjęcie się roli *tutee* bierze na siebie odpowiedzialność na swój rozwój i podejmuje decyzje dotyczące swojej przyszłości, a co za tym idzie – kariery zawodowej. Również dzięki regularnemu kontaktowi ze swoim mistrzem podczas tutoriali poznaje on w bezpośredni sposób cechy dobrego doradcy, mentora, motywatora, tego, który potrafi dostrzec w drugiej osobie mocne strony i talent. Ostatnią grupą kompetencji, którą przywołuje autorka, a które mają możliwość bycia rozwiniętym przez tutoriala są kompetencje społeczne. Student uczy się podczas nich komunikacji międzyludzkiej oraz poznaje sposoby współpracy zespołowej, co może przyczynić się do późniejszych sukcesów w pracy zespołowej (np. przy tworzeniu ze swoimi współpracownikami projektów).

Zastosowanie tutoringu akademickiego w murach uczelni wyższej jawi się jako rozwiązanie przyszłościowe. Warto w tym miejscu przytoczyć dziesięć tzw. „kompetencji przyszłości”¹⁶, które sformułowali naukowcy z Institute for the Future dla Instytutu Badań Uniwersytetu w Phoenix (the University of Phoenix

¹⁵ E. Kolasieńska, *Kompetencje a rynek pracy i struktura społeczna*, „Acta Universitatis Lodzensis, Folia Sociologica” 2011, nr 38, s. 94–99.

¹⁶ A. Davies, D. Fidler, M. Gorbis, *Future Works Skills 2020*, Wyd. Institute for the Future for University of Phoenix Research Institute, 2011, s. 8–10. [cały raport dostępny jest pod adresem internetowym: http://www.iff.org/uploads/media/SR-1382A_UPRI_future_work_skills_sm.pdf (21.03.2019)].

Research Institute) i które zostały przez nich zawarte w raporcie pt. *Future Work Skills 2020*. Uważam, że niezbędne jest patrzenie w przyszłość, jeżeli polskiemu szkolnictwu wyższemu zależy na tym, aby absolwenci z sukcesem rozpoczynali swoją drogę do wejścia na rynek pracy, dlatego też w niniejszym artykule pojawia się odwołanie do pracy naukowców ze Stanów Zjednoczonych. We wspomnianym powyżej raporcie autorzy zwracają uwagę na te kompetencje, które w przyszłości mogą być szczególnie pożądane przez pracodawców. Pochyliłem się nad tymi z nich, które moim zdaniem są rozwijane przez tutoring akademicki. Pierwszą z nich jest *sense-making*, które możemy przetłumaczyć jako dostrzeżenie głębszego sensu w zachodzących zjawiskach. Bez wątplenia tutoring akademicki rozwija tę kompetencję – aby proces tutoringu mógł zaistnieć, zarówno student, jak i nauczyciel akademicki muszą zdać sobie sprawę z jego sensowności i tego, jakie korzyści może on wprowadzić do procesu studiowania. Drugą kompetencją jest *social intelligence*, nawiązywanie interakcji z innymi ludźmi, postawa empatyczna, budowanie relacji opartych na zaufaniu. Kolejną kompetencją jest *novel and adaptive thinking*, które może być przetłumaczone jako nowatorskie myślenie, myślenie poza schematami i adaptujące się do zastanej sytuacji. Student podczas tutoriali ma możliwość wykazania się takim właśnie myśleniem np. przez ciekawą prezentację swojego eseju tutorskiego, argumentację, wyrażanie swojego zdania. Czwartą kompetencją zaproponowaną przez autorów, a która według mnie może być rozwijana podczas tutoriali, jest *design mindset*, czyli umiejętność projektowania takich zadań, które umożliwiają osiągnięcie zamierzonych rezultatów. Można pokusić się o stwierdzenie, że projektowanie procesu tutoringu opiera się właśnie na tej kompetencji, ponieważ tutor i podopieczny na jego początku zastanawiają się nad tym, jakie kroki powinny być podjęte, aby określony przez nich cel został zrealizowany, czyli – jak proces tutoringu powinien wyglądać, aby student został w jak najlepszy sposób „zaopiekowany” przez tutora i miał możliwość jak najpełniejszego rozwoju i wyzwolenia drzemiącego w nim potencjału. Cztery spośród dziesięciu przedstawionych w przygotowanym przez naukowców z Institute for the Future raporcie bez wątplenia są przez tutoring akademicki spełniane. Wydaje się to dobrym wynikiem, biorąc pod uwagę to, że nie tylko tutoriala przyczyniają się do tego, aby student miał jak najlepszy start na rynku pracy – oprócz tego studenci mają przecież możliwość członkostwa i aktywnego uczestnictwa w kołach naukowych, brania udziału w praktykach studenckich, stażach, samodzielnego zdobywania wiedzy, umiejętności i doświadczeń i dzielenia się nimi ze swoimi kolegami.

Podsumowanie

Przyglądając się procesowi tutoringowi akademickiego, a przede wszystkim korzyściom, jakie płyną z zastosowania tej metody pracy ze studentem w uniwersytecie niewątpliwie można pokusić się o stwierdzenie, że pozwala on na wsparcie młodego człowieka w drodze do wejścia na rynek pracy. Dzięki pracy z nauczycielem akademickim, kontaktowi face-to-face, student ma możliwość zdobywania wiedzy, umiejętności i doświadczeń, które mogą przydać mu się w przyszłej pracy i przyczynić się do rozwoju kariery zawodowej. Poprzez pełnienie roli *tutee*, student zobowiązuje się do brania odpowiedzialności za własny rozwój i rozwijanie drzemiącego w sobie potencjału. Tutoring w moim odczuciu jawi się jako szansa dla polskiej uczelni wyższej – szansa na uszczuplenie skali masowego kształcenia na rzecz bardziej zindywidualizowanego podejścia, a co za tym idzie, wykrycia u studentów prawdziwych talentów.

Bibliografia

- Budzyński M., Czekierda P., Traczyński J., Zalewski Z., Zembruska A. (red.), *Tutoring w szkole. Między teorią a praktyką zmiany edukacyjnej*, Towarzystwo Edukacji Otwartej, Warszawa 2010.
- Czekierda P. *Czym jest tutoring?*, [w:] P. Czekierda, B. Fingas, M. Szala (red.), *Tutoring. Teoria, praktyka, studia przypadków*, Wolters Kluwer, Warszawa 2015.
- Czekierda P., *Tutoring jako szansa na odnowę misji polskiego uniwersytetu*, [w:] B. Kaczarowska (red.), *Tutoring. W poszukiwaniu metody kształcenia liderów*, Stowarzyszenie Szkoła Liderów, Warszawa 2007.
- Davies A., Fidler D., Gorbis M., *Future Works Skills 2020*, Institute for the Future for University of Phoenix Research Institute, 2011.
- Ferreira M., *Nowe wyzwania dla profesorów i studentów w szkolnictwie wyższym. Koncepcje i praktyki nauczania poprzez tutoring*, [w:] M. Taraszkiewicz (red.), *Tutoring akademicki. Przegląd zagadnień*, WSP TWP, Warszawa 2012.
- Godlewski D., *Tutoring nie jest tani. Dlaczego się opłaca i jak go finansować?*, [w:] P. Czekierda, B. Fingas, M. Szala (red.), *Tutoring. Teoria, praktyka, studia przypadków*, Wolters Kluwer, Warszawa 2015.
- Hinc J., *Tutoring akademicki jako metoda kształcenia kompetencji translatorskiej – opis projektu*, „Lingwistyka Stosowana” 16, 2016, nr 1.
- Karpińska-Musiał B., *Edukacja spersonalizowana w uniwersytecie*, Libron, Kraków 2016.
- Karpińska-Musiał B., *Czy tutoring akademicki jest skazany na elitarność? Szanse i rozczarowania w kontekście kształcenia systemowego w polskiej akademii*, B. Karpińska-Musiał (red.), *W trosce o jakość w ilości*, Libron, Kraków 2016.
- Kolasińska E., *Kompetencje a rynek pracy i struktura społeczna*, „Acta Universitatis Lodziensis, Folia Sociologica” 2011, nr 38.

Rowicka A., *Umiejętności interpersonalne i techniki pracy tutora*, [w:] J. Bałachowicz, A. Rowicka (red.), *Nowoczesny wychowawca – tutor, mentor, coach*, WSP im. J. Korczaka w Warszawie, Warszawa 2013.

Szala M., *Praca tutorska i proces stawania się tutorem*, [w:] P. Czekierda, B. Fingas, M. Szala (red.), *Tutoring. Teoria, praktyka, studia przypadków*, Wolters Kluwer, Warszawa 2015.